

Л. А. Онищенко,
аспірант, Національна академія державного управління при Президенті України,
директор ТОВ "Виробничо-комерційне оціночне агентство "Інт-Рейтинг"

ГЕОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ РИНКОМ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

У статті розглянуто геоелекономічні аспекти державного управління національним ринком страхових послуг, аналізуються причини утворення нормативно-правового вакууму, а також доводиться необхідність вдосконалення нормативно-правової бази щодо державного управління ринком страхових послуг. Стаття побудована на результатах дослідження нормативно-правових актів та судових рішень.

In article geo-economics' aspects of the government are analyzed by the national market of insurance services. The reasons of occurrence of is standard-legal vacuum are analyzed too. A necessity of improvement of is standard-legal base concerning the government is proved by the market of insurance services also. Article is prepared on results of research of regulatory legal acts and judgments.

Ключові слова: державне управління, державне регулювання, геоелекономічні зв'язки, нормативно-правовий вакуум, ринок страхових послуг, якість страхових послуг.

ВСТУП

Сучасне державне управління ринком страхових послуг, як і в цілому Україна, переживає складні реформаційні та геоелекономічні процеси. Теоретичні та практичні можливості геоелекономіки як галузі науки, в предмет дослідження якої входять процеси розвитку не тільки державних утворень, а й міжнародних організацій економічного та фінансового характеру, інтеграційних об'єднань та транснаціональних корпорацій, євро регіонів, вільних економічних зон та геополітичних суб'єктів, досліджуються як закордонними, так і вітчизняними вченими та практиками [1, с. 390]. Так, можливості геоелекономічної політики досліджували В.Дергачева, К.Жан, Е.Луттвак, І.Розпутенко, Л.Ільченко-Сюйва, А.Кулікова, Г.Дмитренко та багато інших. А окремі питання щодо державного регулювання ринку страхових послуг розкрито в працях В.Базилевич, К.Базилевич, В.Федоренка, О.Зальотова, О.Слюсаренко. Проте питанням геоелекономічної залежності державного регулювання ринку страхових послуг приділено не достатньо уваги.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Метою статті є обґрунтування необхідності вдосконалення геоелекономічних зв'язків державного управління національним ринком страхових послуг задля вдосконалення якості страхових послуг.

Історія науки державного управління починається з кінця XIX — початку XX століть [2, с. 3]. За часів незалежності України вперше на пострадянському просторі у 1997 році постановою Кабінету Міністрів України [3] офіційно запроваджується галузь науки "Державне управління".

Державне управління — це процес реалізації державної влади, її зовнішнє, матеріалізоване вираження. Зміст влади виявляється у державному управлінні. Державне управління необхідно розглядати в широкому та вузькому розумінні. В широкому розумінні державне управління охоплює органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, судової влади, прокуратури та інші органи державної влади. У вузькому розумінні — тільки органи виконавчої влади [4].

Державне регулювання — це різноманітна безліч інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до підприємств і громадян [5]. Воно включає закони, формальні й неформальні розпорядження і допоміжні правила, що встановлюються державою, а також недержавними організаціями або організаціями саморегулювання, яким держава делегувала регуляторні повноваження. Державне регулювання також є комплексом здійснюваних державними структурами заходів, направленими на контроль за поведінкою індивідів або груп, які потрапляють під контроль цих структур. Воно включає закони і допоміжні інструменти, що створюються державою, а також правила, що встановлюються державними і недержавними агентствами в рамках делегованих повноважень.

Термін "геоелекономіка" було введено в кінці 80-х років минулого століття американським економістом й істориком румунського походження Е.Луттваком [1, с. 390]. Оскільки предмет геоелекономіки поєднує кілька аспектів, що складають єдиний комплекс питань з економічної історії, економічної географії, сучасної світової економіки, сучасної політології, теорії систем управління, конфліктології, то сучас-

не державне управління національним ринком страхових послуг є системою державного регулювання організованого комплексу засобів досягнення поставлених гео економічних цілей мегаринку фінансових послуг.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасне страхування передбачає захист інтересів фізичних або юридичних осіб через надання їм гарантії у відшкодуванні збитків.

Якість страхових послуг оцінюється за наступними критеріями:

— своєчасність, безперервність та точність (період часу від страхової події до безпосередньої виплати коштів потерпілому);

— повнота та відповідність (обсяг суми відповідальності за умовами договору страхування та обсяг суми відповідальності за умовами страхової події і безпосередньої виплати коштів потерпілому).

Як об'єктивно необхідний атрибут світової ринкової економіки страхування з'явилося наприкінці XV сторіччя, коли європейці почали здійснювати значні подорожі в Азію й Америку, що призвело до так званої "торгової революції". З англійської слово "insurance" перекладається як [6, с. 190]:

1) страхування — прийнята в суспільстві практика розподілу фактора ризику, якому піддаються та від якого можуть постраждати життя або майно окремих осіб. Це досягається тим, що кожна особа сплачує певну суму, так звану премію, яка в сукупності з преміями, сплаченими іншими особами, складає страховий пул або фонд, з якого виплачують збитки, завдані декільком особам з тих, хто брав участь у створенні даного страхового пулу;

2) страхова справа — один з видів підприємницької діяльності, мета якої полягає у страхуванні життя та майна від загрози збитків, пошкодження та втрати в обмін на оплачену їм суму страхової премії, розмір якої відповідає розміру ймовірного ризику;

3) страховий поліс або контракт (написаний від руки або надрукований контракт, що називають страховим полісом або полісом страхування);

4) сума страхування (сума, на яку застраховані життя або майно);

5) страхова премія (премія, що сплачує страхувальник за страхування життя або майна).

У середні віки купці відправляли свої товари на власних суднах або брали їх в оренду [7, с. 71]. Весь статок купця знаходився на судні. Пізніше, приблизно в XV столітті, купці почали групувати свої вантажі і наймати одне судно на двох трьох. Так, вони намагалися зменшувати свої збитки в разі загибелі судна, так легше було відбивати атаки піратів. Незабаром купці почали розділяти свої товари на декілька суден, щоб уникнути повної загибелі вантажу при пропажі судна. Наприклад, споряджалося три — п'ять суден, і при пропажі одного з них втрачалася третя або п'ята частина вантажу. В цьому полягала основна ідея страхування: розподілити ризик і тим самим скоротити можливі втрати окремого члена співтовариства. Вже у XVI столітті виникла перша компанія, яка реалізувала принцип розподілу ризику і яка, не ризикуючи власним вантажем, за умови оплати страхової премії за ризик брала на себе зобов'язання виплатити вартість вантажу у випадку його втрати або загибелі судна.

Починаючи з XIII століття і до появи залізниці, на теренах сучасної України велику роль у перевезенні вантажів на далекі відстані відігравало чумацтво [8, с. 11]. Якщо у дорозі у якогось чумака гинув віл чи ламався дерев'яний віз, то зусиллями всього гурту купували потерпілому потрібні засоби пересування, аби він мін подорожувати далі. Таким чином зароджувалось взаємне страхування, що знижувало ризик для кожного учасника перевезення.

Так, реалізувалася ідея фінансової послуги під назвою

"страхування".

Отже, як гео економічна система сучасний ринок страхування в цілому має свою економічну історію, економічну географію та є часткою сучасної світової економіки, що керує комплексом засобів досягнення поставленої цілі, якою є своєчасність та повнота страхових виплат/відшкодувань.

Ціль — кінцевий результат, на досягнення якого спрямована діяльність системи. Щодо цілі сучасного ринку страхування на вищому рівні, то вважається, що орган нагляду за страховою діяльністю, насамперед, має захищати інтереси власників страхових полісів і сприяти законному і ефективному розвитку ринку, гарантуючи, що страхові компанії діють згідно з законодавством і нормативними актами, які регулюють сферу страхових послуг [9].

Згідно до Закону "Про страхування" [10] поняття "страховик", "страхова компанія", "страхова організація" та похідні від них дозволяється використовувати у назві лише тим юридичним особам, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності.

Основними нормативно-правовими документами, що мають регуляторний вплив на національний ринок страхових послуг, є:

— Закон України "Про страхування" [10];

— Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг" [11];

— розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження Ліцензійних умов впровадження страхової діяльності" [12];

— розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження Положення про Державний реєстр фінансових установ" [13];

— розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження Положення про внесення інформації про юридичних осіб, які мають намір набути статусу страховиків (перестраховиків), до Державного реєстру фінансових установ" [14].

З огляду на гео економічний статус сучасної світової економіки державне регулювання ринку страхових послуг в Україні має також базуватись на принципах та стандартах Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (надалі, — стандарти IAIS), переклад частини яких було здійснено Представництвом Світового банку в Україні в 2002 році [9].

Треба зауважити, що ймовірно з огляду забезпечення від аспектів конфліктології геополітичних суб'єктів авторських прав на стандарти IAIS, доступ до останніх в перекладі на українську мову не представлений на офіційному сайті Держфінпослуг.

Подібний стан є деструктивним фактором прозорості державного управління та однією з причин можливості низької якості страхових послуг.

Фактор є інструментом перевірки об'єкта, але чи є він системою? Системоутворювальними факторами ринку страхування як сектора фінансових послуг виступає як минуле, так і сучасне.

Міжнародна асоціація органів нагляду за страховою діяльністю (надалі, — IAIS) заснована у 1994 році [9]. Членами IAIS є органи нагляду за страховою діяльністю майже 180 країн і юрисдикцій. Завдання, які ставить перед собою IAIS, — це налагодження співпраці між згаданими органами, встановлення міжнародних стандартів здійснення нагляду та регулювання у сфері страхування, підвищення професійного рівня учасників тощо. Очолює IAIS Виконавчий комітет. Крім того, існує ще три основних комітети — Технічний, Комітет з ринків, що розвиваються, та Бюджетний. Підтримка роботи IAIS здійснюється Секретаріатом, який розташований у Банку з міжнародних розрахунків у м. Базелі, Швейцарія. Основною метою IAIS є розробка стандартів регулювання страхової діяльності.

Держфінпослуг набула членства в IAIS у 2003 році [15]. З того часу Держфінпослуг при розробці будь-якого нормативного акта в сфері страхування має використовувати

згадані стандарти IAIS.

Враховуючи, що індустрія страхування та ринки страхових послуг є принципово важливими для соціально-економічного розвитку як на національному, так і на міжнародному рівнях, та те, що переважна частина національних ринків страхових послуг дедалі більше інтегрується у глобальний ринок, офіційний сайт IAIS [9] дає можливість ознайомитися з принципами, стандартами державного управління страховою діяльністю та їх тлумаченнями. Так, в режимі вільного цілодобового доступу є можливість ознайомитись із змістом 7-ми принципів страхової діяльності, 17-ти стандартів та 21-го тлумачення (роз'яснення) з державного управління.

Використовуючи відкритий режим доступу на офіційний сайт IAIS, наприклад, є можливість ознайомитись з наступними нормотворчими документами IAIS:

— "Принципи №1. Основні принципи страхової діяльності" (англійською — 1. Insurance core principles and methodology, October 2003);

— "Принципи №2. Принципи, які стосуються нагляду за діяльністю міжнародних страхових компаній, страхових груп та їхніх транскордонних страхових операцій (Страховий конкордат) (англійською — 2. Principles applicable to the supervision of international and insurance groups and their cross-border operations (Insurance Concordat), December 1999);

— "Принципи №3. Принципи здійснення страхових операцій" (англійською — 3. Principles for conduct of business, December 1999);

— "Принципи №4. Принципи за наглядом здійснення страхових операцій в Інтернеті" (англійською — 4. Principles on the supervision of activities on the Internet, October 2004);

— "Принципи №5. Принципи щодо достатності капіталу та плато-спроможності" (англійською — 5. Principles on capital adequacy and solvency, January 2002);

— "Принципи №6. Принципи щодо мінімальних вимог до нагляду за операціями перестраховування" (англійською — 6. Principles on minimum requirements for supervision of reinsurers, October 2002);

— "Принципи №7. Принципи щодо охопленням наглядом всієї групи" (англійською — 7. Principles №.3.4 on Group-Wide Supervision).

У цілому стандарти та принципи IAIS мають позитивну геоекономічну спрямованість на розвиток національного управління ринком страхових послуг. Так, завдяки членству в IAIS, Держфінпослуг [15] ще у 2003 році було отримано доступ до бази даних страхових компаній, які зареєстровані регуляторами — членами IAIS. Членство в IAIS надало можливість Держфінпослуг налагодити тісні контакти з іноземними регуляторами та менеджерами відомих страхових компаній, але сучасна фінансова криза свідчить, що наявність стандартів та принципів IAIS без їх адаптації до національних ринкових особливостей не забезпечує покращення якості державного управління та не усуває чинники, які спричиняють низьку якість страхових послуг.

Прикладом прояву дефіциту якості національного державного управління на ринку страхових послуг є ухвала Київського апеляційного господарського суду від 19.12.2007 року по справі № 18/29-а, якою скасовано пп.8.2 — 8.6 розпорядження Держфінпослуг №3104 [16] (надалі, — розпорядження №3104). Згідно норм, викладених у вищезазначених пунктах розпорядження №3104, передбачалось, що:

— акції та облигації, в яких розміщені технічні резерви національних страхових компаній, повинні були перебувати в обігу на організованих фондових ринках та пройти лістинг на одній з таких фондових бірж, як Нью-Йоркська, Лондонська, Токійська, Франкфуртська, або в торговельно-інформаційній системі НАСДАК (NASDAQ);

— будь-який емітент цих акцій (облигацій) повинен був

провадити свою діяльність не менше ніж протягом 10 років і бути резидентом України.

Але вищезазначені вимоги Держфінпослуг не відповідали реаліям фондового ринку України по відношенню до акцій та облигацій національних емітентів. Крім того, економічному суверенітету України не сприяло те, що грошові потоки на придбання акцій та облигацій національними страховими компаніями "мали перейти національний кордон".

Оскільки судовий розгляд щодо розпорядження Держфінпослуг №3104 тривав з 2006 по 2008 роки, виник нормативно-правовий вакуум, що дозволив страховим компаніям на свій розсуд розмішувати страхові резерви та усував Держфінпослуг від здійснення функцій регулювання.

Враховуючи відсутність нормативно-правових норм щодо регулювання лобізму, важко коментувати причини лобювання державними посадовцями України інтересів Нью-Йоркської, Лондонської, Токійської, Франкфуртської бірж та торговельно-інформаційної системи НАСДАК. Але вищевикладений приклад щодо вимог розпорядження №3104 свідчить про ймовірність того, що дефіцит якості державного управління національним ринком страхових послуг виник "внаслідок калькування (запозичення) західних систем і їх насадження без критичного переосмислення" [17, с.387].

Негативним наслідком зазначеного вище нормативно-правового вакууму є також факт того, що серед інвесторів у 2009 році сформувалася думка про те, що щоб продати страхові компанії, їх власникам довелося би доплачувати покупцям [18].

Щодо геоекономічної залежності державного управління ринком страхових послуг та усунення причини можливості низької якості страхових послуг, то в подальшому також розглянуто деякі аспекти щодо теорії системи управління.

Так, з огляду на теорію систем управління державне управління сучасним страховим ринком є частиною системи або множиною об'єктів з набором зв'язків між ними та між їх властивостями.

Враховуючи зазначені вище факти щодо регулювання розміщення страхових резервів, є ймовірним висновок про те, що Держфінпослуг у 2004—2009 роках не змогла (або не зуміла) скористатися закономірностями теорії систем управління, до яких відносять:

— формувальні (закономірності розвитку, що призводять до переходу системи в іншу покращену якість);

— регульовальні (закономірності функціонування, що сприяють стабілізації наявної якості системи).

У той же час до негативного геоекономічного впливу на регулювання ринку страхових послуг у частині розміщення страхових резервів, що не залежить виключно від компетенції Держфінпослуг, можна віднести постанову Окружного адміністративного суду м.Києва від 14.03.2008 року, на підставі якої акціонерні товариства, що працювали у 2009 році як закриті, було звільнено від обов'язкових вимог подання та розкриття інформації про фінансово-господарські результати роботи.

Останній факт є геоекономічним проявом конфліктології та сучасної політології, що чинить деструктивний вплив на систему державного регулювання ринку страхових послуг в Україні. На жаль, судова національна гілка влади має нормативно-правові підстави вносити подібний економічний деструктивізм, що можна віднести до алогізму реформ державного управління, пов'язаних з покращенням інвестиційної привабливості України як держави.

Щодо потреби реформування підходів та якості державного управління ринком страхових послуг; усунення причини можливості низької якості як страхових послуг, так і банківських послуг, то варто зауважити, що керівництво Євросоюзу у лютому 2009 року, враховуючи системоутворювальні причини фінансової кризи, запропонувало створити

єдиний орган нагляду за банками та страховими компаніями. При цьому поточний контроль за діяльністю банків та страхових компаній передбачалось залишити за національними органами [19].

Враховуючи викладене, цілком ймовірним є висновок про те, що зазначені вище позитивні тенденції міжнародної стандартизації не в змозі усунути негативні наслідки нормативно-правових прогалин у законодавстві України та їх вплив на якість українського ринку страхових послуг.

Викладене вище приводить до висновку, що проблема вдосконалення впливу геоелекономічних аспектів на систему державного управління ринком страхових послуг є актуальною та потребує змін щодо системи регулювання ринком страхових послуг.

ПРОПОЗИЦІЇ

Для усунення причин можливого дефіциту якості державного управління та низької якості страхових послуг необхідно вжити наступні кроки щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення.

1. Кабінету Міністрів України доцільно розробити та внести подання до Верховної Ради України щодо нормативно-правових норм регулювання проявів лобізму та обов'язковості експертного аудиту з метою запобігання негативних наслідків у результаті нормативно-правового вакууму і погіршення рівня якості фінансових послуг та контролю на ринку фінансових послуг.

2. Головному управлінню державної служби спільно з Державною судовою адміністрацією, Вищою радою юстиції та Міністерством юстиції України в разі прийняття позитивного рішення на користь позивача щодо оскарження нормативно-правових актів стосовно ринку фінансових послуг доцільно розробити та впровадити процедури комплексного аудиту з обов'язковим залученням та наданням доступу до матеріалів справи як науковцям в галузі державного управління, так і судовим експертам. Аудит повинен мати терміновий характер, а його результати мають стати беззаперечною лобістською підставою для внесення змін в нормативно-правові акти.

ВИСНОВКИ

Внесення запропонованих вище змін до нормативно-правової бази, яка геоелекономічно пов'язана та регулює питання діяльності ринку страхових послуг в Україні, сприятиме усуненню причин, які зумовлюють низьку якість страхових послуг.

Таким чином, у статті розглянуто проблеми нормативно-правового вакууму та потреби щодо вдосконалення геоелекономічних аспектів державного управління національним ринком страхових послуг.

Література:

1. Бабій Л.В. Теоретичні аспекти формування геоелекономічної політики України. Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю, Київ, 28 трав. 2010 р.: у 2 т. / за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П. Трошинського, С.В. Загороднюка. — К.: НАДУ, 2010. — Т.1. — 536 с.
2. Ковбасюк Ю.В. Становлення та розвиток галузі науки "Державне управління". Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю, Київ, 28 трав. 2010 р.: у 2 т. / За заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П. Трошинського, С.В. Загороднюка. — К.: НАДУ, 2010. — Т. 1. — 536 с.
3. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку галузей науки, з яких може бути присуджений науковий ступінь" № 1328 від 29.11.1997 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1328-97-%EF>
4. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D>

0 % B 5 % D 1 % 8 0 % D 0 % B 6 % D 0 % B 0 % - D 0 % B 2 % D 0 % B D % D 0 % B 5 % D 1 % 8 3 % D 0 % B F % - D 1 % 8 0 % D 0 % B 0 % D 0 % B 2 % D 0 % B V % D 1 % 9 6 % D 0 % - B D % D 0 % B D % D 1 % 8 F

5. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. — Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B5_%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F

6. Воронина Н.Л., Воронин Л.А. Англо-русский словарь страховых терминов. — М.:ИРТИСС, 2001. — С.424.

7. Михайлов-Горячев С. П'ять заповідей страхового брокера // Альманах. Страховий ринок України / За заг. ред. Н.О. Захаревич., — К.:ПП "Поліграфічні послуги", 2003. — С. 352.

8. Залетов О.М., Слісаренко О.О. Основи страхового права України: навчальний посібник / За ред. д.е.н. Б.М. Данилишина. — К: Міжнародна агенція "BeeZone", 2003. — 384 с.

9. Принцип № 1. Основні принципи страхової діяльності (Стандарт міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS)). — Режим доступу: <http://www.iaisweb.org>

10. Закон України "Про страхування" № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=85%2F96-%E2%F0>

11. Закон України "Про фінансової послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг" № 2664 від 12.07.2001 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=2664-14>

12. Розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження Ліцензійних умов впровадження страхової діяльності" № 40 від 28.08.2003 р. // Електронний ресурс; Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0805-03>

13. Розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження Положення про Державний реєстр фінансових установ" № 41 від 28.08.2003 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0797-03>

14. Розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження Положення про юридичних осіб, які мають намір набути статусу страховиків (перестраховиків), до Державного реєстру фінансових установ" № 4934 від 22.11.2005 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1506-05>

15. Матеріали з офіційного сайту Держфінпослуг. — Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/752.html>

16. Розпорядження Держфінпослуг "Про затвердження правил формування та розміщення страхових резервів за видами страхування іншими, ніж страхування життя" № 3104 від 17.12.2004. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0019-05>

17. Розпутенко І.В. До питання про нову модель українського державного управління. Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю, Київ, 28 трав. 2010 р.: у 2 т. / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, С.В. Загороднюка. — К.: НАДУ, 2010. — Т.1. — 536 с.

18. Очимовская Т. Разочарования страхового бизнеса. — Режим доступу: http://www.prostobiz.ua/layout/set/print/finansy/strahovanie_biznesa/stati/razocharovaniya_strahovogo_biznesa

19. Чинovníки ЕС проплагають створити єдиний орган надзора за банками та страховими компаніями. — Режим доступу: http://www.prostobank.ua/finansovyy_gid/strahovanie/novosti/chinovniki_es_predlagayut_sozdat_edinyy_organ_nadzora_zabankami_i_strahovymi_kompaniyami?utm_source=site&utm_medium=maillist
Стаття надійшла до редакції 09.07.2010 р.